

V CONGRÉS DE DRET CIVIL CATALÀ: «EL NOU DRET DE LA PERSONA I LA FAMÍLIA A CATALUNYA»

Els dies 11 i 12 de novembre de 2009 va tenir lloc a Tarragona el V Congrés de Dret Civil Català, coorganitzat pel Departament de Dret Privat, Processal i Financer de la Universitat Rovira i Virgili (URV) i el Col·legi de Notaris de Catalunya. El Comitè Organitzador estava format pel doctor Sergio Nasarre Aznar, professor agregat de Dret Civil de la URV, la doctora Reyes Barrada Orellana, professora col·laboradora de dret civil de la URV, i el senyor Martín Garrido Melero, notari de Tarragona i professor associat de la URV, com a directors del Congrés; i pel senyor Héctor Simón Moreno, investigador en formació de l'Àrea de Dret Civil de la URV, com a coordinador. L'objectiu primordial d'aquest Congrés era constituir un marc de difusió i un fòrum de debat de les principals novetats legislatives en el procés codificador del dret civil català, en particular la nova regulació de la persona i la família a Catalunya tal com es presenta en el Projecte de llibre segon del Codi civil de Catalunya de 9 de gener de 2009 (CCCat), que es troba actualment en tràmit parlamentari.

La sessió inaugural va estar presidida per Elena Lauroba Lacasa, directora general de Dret i d'Entitats Jurídiques del Departament de Justícia, i van assistir-hi Josep Fèlix Ballesteros, alcalde de la ciutat de Tarragona, i Joan Carles Ollé, degà del Col·legi de Notaris de Catalunya. La primera conferència va ser a càrrec del doctor Francisco Rivero Hernández, que va oferir una panoràmica general dels aspectes més importants que incorpora el llibre segon del CCCat, els quals van tractar-se durant el transcurs del Congrés.

El Congrés es va dividir en quatre seccions ben diferenciades:

a) La primera va tractar la institució de la persona i la seva protecció, i van prendre-hi part la doctora Carmen Gete-Alonso i Calera i el senyor Manuel-Àngel Martínez García. La primera ponent va tractar la projectada regulació dels patrimonis protegits, que es constitueixen en interès de persones incapacitades o en situació de dependència i que es destinen a atendre les seves necessitats, tema que va originar posteriorment un intens debat entorn de la naturalesa fiduciària d'aquests patrimonis. El segon ponent va parlar sobre una modalitat de protecció de la persona, l'assistència, que té lloc quan una persona major d'edat necessita ajuda per a tenir cura de la seva persona o dels seus béns a causa de la disminució no incapacitant de les seves facultats físiques o psíquiques; també va parlar sobre el document de voluntats anticipades.

b) Les situacions convivencials van ser la temàtica de la segona secció. El senyor Emilio González Bou va incidir en la nova regulació que es pretén introduir pel que fa a la convivència estable de parella, especialment en les nove-

tats en relació amb la seva constitució, extinció i exclusió. A continuació, el doctor Carlos Villagrasa Alcaide va incidir no solament en les parelles de fet, sinó també en determinades situacions convivencials no regulades, que poden tenir lloc quan es manté més d'una relació afectiva alhora, quan es forma part de dos o més nuclis de convivència paral·lelament o quan no hi ha parella afectiva però sí filiació, i llavors es parla de monoparentalitat. La doctora Susana Navas Navarro va parlar sobre els drets del menor en les famílies reconstituïdes, és a dir, les integrades per parelles que tenen al seu càrrec fills no comuns, i va destacar la possibilitat que mort el progenitor que tenia la custòdia, el vidu o la vídua o el convivent supervivent pugui obtenir judicialment la custòdia dels menors amb qui vivia i pugui exercir les funcions parentals, sense haver de privar necessàriament de la potestat l'altre progenitor. Aquesta ponent va moderar a continuació una taula rodona sobre noves relacions familiars i modalitats de responsabilitat parental, en la qual van participar advocats en exercici i treballadores socials i psicòlogues membres de l'Equip d'Assessorament Tècnic Civil Família del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya, que va donar una visió pràctica de la realitat diària de les situacions esmentades en la nostra societat i va complementar la part teòrica amb la qual va iniciar-se aquesta secció.

Aquesta primera jornada es va cloure amb una recepció dels assistents al Congrés a l'Ajuntament de Tarragona, acte que va ser a càrrec del senyor Xavier Tarrés i Aznárez, tinent d'alcalde de Territori.

c) La segona jornada es va obrir amb la tercera secció, que va oferir una vessant teòrica i pràctica de la part més contractual del llibre segon del CCCat. D'aquesta manera, la part més teòrica va ser a càrrec de la doctora Reyes Barrada Orellana, que va fer la primera ponència, sobre el pla de parentalitat; el doctor Àngel Serrano de Nicolás, que va tractar la nova regulació dels pactes en previsió d'una ruptura i va destacar els límits a l'autonomia dels cònjuges i la possible modificació o revisió posterior d'aquests pactes; i el doctor Lluís Puig i Ferriol, que va parlar sobre el frau i el concurs en els negocis entre familiars. Per altra banda, la senyora Ana Maria García Esquius, magistrada, i el senyor Antonio Giner Gargallo, registrador de la propietat, van ser els encarregats de donar una visió més pràctica del dret de família; la primera va fer una revisió de les noves tendències jurisprudencials en el dret de família, i el segon va fer un repàs de les resolucions de la Direcció General de Dret i d'Entitats Jurídiques en l'àmbit de la família des de l'any 2005.

d) La quarta i última secció es va dedicar a parlar del dret patrimonial familiar i va incloure les intervencions següents: del doctor Santiago Espiau Espiau i el doctor Juan María Díaz Fraile, que van versar sobre la disposició i l'ús de l'habitatge familiar, respectivament; del doctor Sergio Nasarre, que va parlar

sobre les novetats de la compensació per raó del treball, principalment la presumpció que s'ha produït una situació d'enriquiment injust si hi ha descompensació patrimonial al final del matrimoni, cosa que aproxima el règim de separació de béns al règim de participació, i la prestació compensatòria; del doctor Francisco Javier Gómez Gálligo, que va tractar les adquisicions oneroses amb pacte de supervivència; i, finalment, del senyor Martín Garrido Melero, que va tractar les qüestions de dret de successions en el dret de família i va defensar la creació d'un sistema harmònic d'adjudicació *post mortem* de l'habitatge familiar.

Van participar en la cloenda del Congrés el senyor Antoni Cumella Gaminde, degà del Col·legi de Registradors de la Propietat i Mercantils de Catalunya, i el senyor José Alberto Marín Sánchez, vicedegà del Col·legi de Notaris de Catalunya. En aquest acte es va fer palesa la satisfacció de l'organització per la bona resposta de les institucions, dels pràctics del dret (advocats, jutges, registradors i notaris) i de l'alumnat, ja que hi van assistir més de cent vuitanta persones i hi van participar més de dinou professors d'arreu de Catalunya i la resta d'Espanya en qualitat de comunicants. Està prevista la publicació de les actes del Congrés properament.

Héctor Simón Moreno
Investigador en formació
Universitat Rovira i Virgili